

Zadatak 42. Odredi prirodno područje definicije funkcija:

$$1) f(x) = \frac{1}{2 - 3x}; \quad 2) f(x) = \frac{1}{4x^2 - 1};$$

$$3) f(x) = \frac{1}{\ln x}; \quad 4) f(x) = \frac{1}{\cos \pi x};$$

$$5) f(x) = \sqrt{1 - x^2}; \quad 6) f(x) = \sqrt{\frac{x}{x - 1}};$$

$$7) f(x) = \sqrt{\frac{2 - x}{3x + 2}}; \quad 8) f(x) = \sqrt{\log_{\frac{1}{2}} x};$$

$$9) f(x) = \sqrt{3^{1-2x}}; \quad 10) f(x) = \sqrt{\sin \pi x}.$$

Rješenje. 1) $f(x) = \frac{1}{2 - 3x}$.

Nazivnik mora biti različit od nule: $2 - 3x \neq 0 \implies x \neq \frac{2}{3}$.

Dakle je $D_f = \mathbf{R} \setminus \left\{ \frac{2}{3} \right\}$;

$$2) f(x) = \frac{1}{4x^2 - 1}.$$

Nazivnik mora biti različit od nule:

$$4x^2 - 1 = (2x - 1)(2x + 1) \neq 0 \implies x \neq -\frac{1}{2}, \frac{1}{2}.$$

Dakle je $D_f = \mathbf{R} \setminus \left\{ -\frac{1}{2}, \frac{1}{2} \right\}$;

$$3) f(x) = \frac{1}{\ln x}.$$

Nazivnik mora biti različit od nule: $\ln x \neq 0 \implies x \neq 1$;
i argument logaritamske funkcije mora biti pozitivan: $x > 0$.

Dakle je $D_f = \mathbf{R}^+ \setminus \{1\}$;

$$4) f(x) = \frac{1}{\cos \pi x}.$$

Nazivnik mora biti različit od nule:

$$\cos \pi x \neq 0 \implies \pi x \neq \frac{\pi}{2} + k\pi, k \in \mathbf{Z} \implies x \neq \frac{2k + 1}{2}, k \in \mathbf{Z}.$$

Dakle je $D_f = \mathbf{R} \setminus \left\{ x \in \mathbf{R} : x = \frac{2k + 1}{2}, k \in \mathbf{Z} \right\}$;

$$5) f(x) = \sqrt{1 - x^2}.$$

Izraz pod korijenom mora biti veći ili jednak nuli:

$$1 - x^2 \geq 0 \implies -1 \leq x \leq 1.$$

Dakle je $D_f = [-1, 1]$;

$$6) f(x) = \sqrt{\frac{x}{x - 1}}.$$

Izraz pod korijenom mora biti veći ili jednak nuli i nazivnik mu mora biti različit

od nule:

$$\frac{x}{x-1} \geq 0 \implies \begin{cases} x \geq 0 \\ x-1 > 0 \\ x \in (1, \infty) \end{cases} \quad \text{ili} \quad \begin{cases} x \leq 0 \\ x-1 < 0 \\ x \in (-\infty, 0] \end{cases}$$

$$\implies D_f = \mathbf{R} \setminus (0, 1];$$

$$7) f(x) = \sqrt{\frac{2-x}{3x+2}}$$

Izraz pod korijenom mora biti veći ili jednak nuli i nazivnik mu mora biti različit od nule:

$$\frac{2-x}{3x+2} \geq 0 \implies \begin{cases} 2-x \geq 0 \\ 3x+2 > 0 \\ x \leq 2 \\ x > -\frac{2}{3} \\ x \in \left(-\frac{2}{3}, 2\right] \end{cases} \quad \text{ili} \quad \begin{cases} 2-x \leq 0 \\ 3x+2 < 0 \\ x \geq 2 \\ x < -\frac{2}{3} \\ \emptyset \end{cases}$$

$$\implies D_f = \left(-\frac{2}{3}, 2\right];$$

$$8) f(x) = \sqrt{\log_{\frac{1}{2}} x},$$

Uvjeti:

$x > 0$ (argument logaritamske funkcije mora biti pozitivan) i
 $\log_{\frac{1}{2}} x \geq 0$ (izraz pod korijenom mora biti veći ili jednak nuli).

$$\log_{\frac{1}{2}} x \geq 0$$

$$\log_{\frac{1}{2}} x \geq \log_{\frac{1}{2}} 1 \implies D_f = (0, 1];$$

$$x \leq 1;$$

$$9) f(x) = \sqrt{3^{1-2x}}, 3 > 0 \implies 3^{1-2x} > 0 \quad \forall x \in \mathbf{R} \implies D_f = \mathbf{R};$$

$$10) f(x) = \sqrt{\sin \pi x};$$

$$\sin \pi x \geq 0 \implies \pi x \in [2k\pi, \pi + 2k\pi], \quad k \in \mathbf{Z}, \quad x \in [2k, 2k+1], \quad k \in \mathbf{Z};$$

$$\implies D_f = \bigcup_{x \in \mathbf{Z}} [2k, 2k+1].$$